

DR MAŁGORZATA KUĆ

SPRAWOZDANIE Z KONFERENCJI
OSOBOWOŚĆ PRZESTĘPCY A PROBLEM RESOCJALIZACJI

W dniach 14-17 listopada 2005 r. odbyła się w Ośrodku Doskonalenia Kadr Służby Więziennej w Kulach k/Częstochowy ogólnopolska konferencja naukowa nt. *Osobowość przestępcy a problem resocjalizacji*. Konferencja została zorganizowana przez Katedrę Kryminologii i Psychologii Kryminalnej Wydziału Zamiejscowego Nauk Prawnych i Ekonomicznych KUL Jana Pawła II w Tomaszowie Lubelskim oraz Centralny Zarząd Służby Więziennej.

Zorganizowana konferencja stanowi przejaw kontynuacji współpracy środowiska naukowego Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II ze Służbą Więzienną.

W konferencji wzięli udział zarówno przedstawiciele nauki, jak i praktyki, przede wszystkim dyrektorzy okręgowi Służby Więziennej oraz kadra kierownicza zakładów karnych i aresztów śledczych.

Słowo wstępne konferencji wygłosiła dr Małgorzata Kuć z Katedry Kryminologii i Psychologii Kryminalnej KUL, określając główne założenia spotkania dotyczące naukowej refleksji w zakresie:

- wskazania cech osobowości sprawcy przestępstwa;
- różnic między osobowością przestępcy i nieprzestępcy;
- związku pomiędzy osobowością sprawcy przestępstwa a jego resocjalizacją prowadzoną w warunkach izolacji penitencjarnej.

W ramach konferencji zaprezentowano i przekazano uczestnikom książkę pt. *Osobowość przestępcy a proces resocjalizacji* pod redakcją J. Świtki, M. Kuć, I. Niewiadomskiej, stanowiącą zbiór poglądów na temat związku pomiędzy uwarunkowaniami osobowościowo-charakterologicznymi a popełnianiem przestępstw.

Podczas konferencji z referatami wystąpili:

Dr Małgorzata Kuć – Katedra Kryminologii i Psychologii Kryminalnej KUL: *Osobowość sprawcy przestępstwa – kryminologiczne aspekty analizy*; ppłk mgr Jerzy Nikołącejew – Dyrektor Okręgowy Służby Więziennej w Lublinie: *Książdz Jan Sikorski jako kapelan więziennictwa, duszpasterz i wychowawca*; mgr Sylwia Niedzielska – Zakład Karny w Zamościu: *Osobowość sprawców zabójstw*; ks. prof. dr hab. Czesław Cekierra – Katedra Psychoprofilaktyki Społecznej KUL: *Znaczenie dezintegracji pozytywnej w resocjalizacji skazanych*; mgr Grzegorz Kowalski – Katedra Prawa Konstytucyjnego KUL: *Etiologia czynu przestępczego a wykonywanie kary pozbawienia wolności*; kpt. dr Ryszard Maleszyk – Areszt Śledczy w Krasnymstawie: *Wpływ aktywnych*

form oddziaływania penitencyjnego na zmiany postaw skazanych przebywających w AŚ w Krasnymstawie w latach 1994-2004; ppłk Kajetan Dubiel – Dyrektor Biura Penitencyjnego Centralnego Zarządu Służby Więziennej: Osoby uzależnione od narkotyków w systemie penitencyjnym; dr Iwona Niewiadomska – Katedra Psychoprofilaktyki Społecznej KUL: Cechy osobowości pogranicznej zwiększające ryzyko agresywnych czynów zabronionych; dr Jadwiga Mazur – Uniwersytet Śląski: Wpływ kontaktu z rodziną na funkcjonowanie osadzonego w warunkach izolacji. Realizacja funkcji rodzinnych – próba opisu; ppłk Marian Puszka – Dyrektor Zakładu Karnego w Zamościu: Oddziaływanie na skazanych przez kulturę a realizacja celów wykonywania kary pozbawienia wolności; ppłk Bogusław Woźnica – Dyrektor Zakładu Karnego w Białej Podlaskiej: W stronę terapii, czyli o orientacji oddziaływań penitencyjnych w nowych warunkach; mgr Mariusz Sawa – Zakład Karny w Zamościu: Oddziaływanie terapeutyczne wobec przestępców seksualnych.

Przedmiotem naukowej refleksji podejmowanej podczas konferencji było zagadnienie uwarunkowań dynamizmu przestępczości, prowadzące do odpowiedzi na pytanie o przyczyny konfliktu jednostki z prawem karnym. W tym zakresie szczególnie eksponowaną w wystąpieniach płaszczyzną była sfera czynników wewnętrznych (podmiotowych, endogennych, osobowościowo-charakterologicznych). Analiza tego zagadnienia uwzględniała również przypadki zaburzeń zachowania, stanowiące zakres zainteresowań psychoprofilaktyki i z racji obowiązków służbowych – przedstawiciele praktyki penitencjarnej.

Rozważania wokół osobowości sprawcy przestępstwa szczególnie zwracały uwagę na obowiązujące regulacje prawa karnego wykonawczego, w tym przede wszystkim odnoszące się do zasady indywidualizacji postępowania wykonawczego i dobrowolnego udziału skazanych w procesie resocjalizacji. Wskazywano na znaczenie aktywności woli skazanego dla efektywnego prowadzenia oddziaływań penitencyjnych, zgodnie z treścią art. 67 § 1 k.k.w.

Kolejnym ważnym zagadnieniem poruszonym w trakcie wystąpień był problem motywacji skazanych do aktywnego włączenia się w pracę resocjalizacyjną w ramach aktualnej oferty oddziaływań penitencyjnych w zakładach karnych i aresztach śledczych.

Szczególną wartością konferencji stanowiły wystąpienia przedstawicieli Służby Więziennej zawierające prezentacje wielu ważnych problemów praktyki w przedmiocie oddziaływań resocjalizacyjnych prowadzonych w warunkach izolacji więziennej. W tym zakresie wskazywano na współczesne problemy więziennictwa, wśród których najważniejsze to: niedofinansowanie, przeludnienie więzień, niewystarczająca w stosunku do potrzeb liczba kadry. Prezentowano przykłady działań, które stanowiły pozytywne rozwiązanie w obliczu tych problemów, dające wymierne wyniki w pracy resocjalizacyjnej.

Na tle tych przykładów ważne miejsce zajmowały prezentacje pomysłów penitencyjnych z Aresztu Śledczego w Krasnymstawie (tj. konkurs poezji więziennej i aktywność klubu pracy), zakładu karnego w Białej Podlaskiej (doświadczenia w zakresie oddziaływań terapeutycznych prowadzonych wobec skazanych uzależnionych od alkoholu) oraz zakładu karnego w Zamościu (dotyczące oddziaływania na skazanych przez kulturę).

Przedstawione podczas konferencji wystąpienia zwracały uwagę na potrzebę prawidłowej diagnozy sprawcy przestępstwa, stanowiącej niezbędny warunek adekwatnego dopasowania środków i metod oddziaływania penitencjarnego, którego celem jest resocjalizacja.

Konferencję zakończyło podsumowanie obrad, którego dokonał ppłk Kajetan Dubiel – Dyrektor Biura Penitencjarnego Centralnego Zarządu Służby Więziennej oraz dr Iwona Niewiadomska z Katedry Psychoprofilaktyki Społecznej KUL.

Przedstawione w ramach konferencji wystąpienia oraz towarzysząca im dyskusja pozwalają na wniosek dotyczący konieczności ścisłej współpracy środowiska naukowego ze Służbą Więzienną w zakresie złożonej i trudnej problematyki prowadzenia oddziaływań resocjalizacyjnych, których skuteczność zależy w dużej mierze od dokładnej i trafnej diagnozy cech osobowości sprawcy przestępstwa.

Uczestnicy konferencji wskazali na wyjątkową wartość teoretyczną i praktyczną tematów omawianych w ramach kolejnego już wspólnego spotkania przedstawicieli środowiska naukowego Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II i Służby Więziennej.